

Tafsiira Suuratu Ar-Ruum-Kutaa 4

Description

Addunyaan tuni iddo qormaataa waan taatef, akkuma barataan dadhabaa fi cimaan daree qormaata keessatti walitti makaman, addunyaa tana keessattis namoonni badoo fi gaarii taâ€™an walitti makamu. Garuu akkuma yeroo firiin qormaataa ibsamu barataan dadhabaa fi cimaan addaan baafamu, namoonni badoo fi gaarii taâ€™anis Guyyaa Qiyaamaa addaan baafamu. Guyyaan Qiyaamaa guyyaa firiin qormaata namootaa ibsamuudha. Kanaafu:

وَيَوْمَ تَقُومُ الْسَّاعَةُ يَوْمَ مِيزِينَ فَرَقُونَ
١٤

â€œGuyyaa Qiyaamaan dhaabbattu, Guyyaa san addaan babahu.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:14

Kana jechuun Guyyaa Qiyaamaan dhaabbattu fi namoonni duâ€™an kaafamuun walitti qabaman, Guyyaa san namoonni ramaddi lama gurguddaatti addaan qoodamu:

Ramaddin 1ffaan: imala qormaata isaanii keessatti warra amananii fi hojii gaggaarii hojjataniidha.

Ramaddin 2ffaan: warra kafaranii fi aayaata Gooftaa isaanii kijibsiisaniidha.

Namoonni amananii fi kafaran Guyyaa Qiyaamaa addaan fooyamu. Fira garmalee namatti dhiyooyyu osoo taâ€™ee addaan bahu. Fkn, Osoo abbaan muâ€™mina taâ€™ee ilmi kaafira taâ€™eyyu, abbaa fi ilmi addaan baafamu. Warri iimaana qaban mirgaan gara Jannata fudhatamu. Warri kufrii immoo bitaan gara ibiddaatti fuudhamu.

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَاتٍ

يُحَبَّونَ
١٥

â€œWarri amananii fi hojii gaggaarii hojjatan, isaan caffee [Jannataa] keessatti gammachiifamu.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:15

â€œYuhbaruunaâ€ kana jechuun ni gammachiifamu, ni qananiifamu. Caffeen lafa magariisaan, habaaboo fi biqiltoota babbareedon uwifamteedha.[\[1\]](#)

Warri qalpii isaaniitiin Rabbii oltaâ€™aatti, malaaykota Isaatti, Ergamtoota Isaati, Kitaabban Isaatti, Guyyaa Aakhiraatti fi qadaratti amananii fi qaama isaaniitiin hojii gaggaarii hojjatan, isaan caffee Jannataa keessatti gammachiifamu, ni qananiâ€™u.

â€œamananii fi hojii gaggaarii hojjatanâ€ kana jechuun amanuu (iimaanaa) fi hojii bakka tokkotti fidan. Beeki! Iimaanni kophaa isaa yoo dubbatame, hojiis of keessatti hammata. Akkuma hojiin yommuu kophatti dubbatamee iimaana of keessatti hammatu. Garuu yommuu lamaan isaanii walitti qabsiifaman, iimaanni hojii keessaa (qalbii) taâ€™a, hojiin gaggaariin immoo hojii alaa (qaamaa) taâ€™a. Kanaafu, asitti iimaanni Rabbii oltaâ€™aatti, malaaykota Isaatti, Ergamtoota Isaatti, Kitaabban Isaatti, Guyyaa Aakhiraatti fi qadaratti amanu of keessatti qabata. Akka kanatti Nabiyyiin (SAW) Jibriiliif iimaana ibsan. Yommuu Jibriil iimaanni maali?â€ jedhe gaafatu, Nabiyin (SAW): â€œRabbitti, malaaykota Isaatti, Ergamtoota Isaatti, Kitaabban Isaatti, Guyyaa Aakhiraatti amanuu fi gaariis taâ€™e sharriis taâ€™e qadaratti amanuudha.â€ Jedhan.

â€œ**hojii gaggaarii hojjatanâ€** kuni gochaa fi dubbii of keessatti hammata. Hojiin gaariin dubbii arrabaati fi hojii qaamaa of keessatti hammata. Hojiin tokko hojii gaarii jedhamuuf ulaagaalee lama guutuu qaba:

- Rabbiif jedhanii hojjachuu (Ikhlaasa)
- Ergamaa Isaa (SAW) hordofuudha[2]

Itti aanse ramaddi 2ffaa dubbate:

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءٍ أَلَآخِرَةٍ فَأُولَئِكَ فِي
الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ

١٦

â€œWarri kafaranii aaayaata Keenya fi Qunnamti Aakhirah kijibsiisan immoo, isaan sun adabbii keessatti kan fidamaniidha.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:16

Kana jechuun warri tokkichummaa Rabbii waakkatan (morman), wanta Ergamtoonni fidan kijibsiisan, akkasumas, Aakhiratti Gooftaa isaaniitiin wal qunnamu kijibsiisan, isaan suni azaaba (adabbii) Jahannam keessa turu. Jahannam keessatti akka adabamaniif dirqamaan oofamu.[3]

**Guyyaa
Qiyaamaa
namoonni
bakka lama
gurguddaatti
qoodamu**

Namoota gara ibiddaatti oofaman. Isaan kuni warra keeyattoota fi ragaalee
Rabbiin irraa dhufan kijibsisan, du'aan booda kaafamutti hin amannee fi
Islaama hordofuu didaniidha (kaafirota)

**Namoota gara
Jannataatti oofaman.
Isaan kuni warra
dhugaan amananii fi
Islaama hordofaniidha.**

﴿فَسُبْحَنَ اللَّهُ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴾١٧﴾

﴿فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴾١٨﴾

â€œYeroo galgaleefattanii fi yeroo bariisifattan Rabbiin qulqulleessaa. Samiwwanii fi dachii keessatti faaruun hundi kan Isaati. Waaree boodaa fi yeroo waaretti seentanis [Isa qulqulleessaa].â€ Suuratu Ar-Ruum 30:17-18

Rabbiin qulqulleessuu jechuun wanta Isaaf hin malle irraa Isa qulqulleessuudha. Isa qulqulleessuun dhimmoota lama of keessatti hammata:

1ffaa: Rabbiin amaloota hanquu hundarraa qulqulleessuu. Kan akka dadhabpii, zulmii, gaflaa, hirriba fi kkf irraa Isa qulqulleessu.

2ffaa: Uumamtootaan wal fakkaachu irraa Isa qulqulleessu. Kana ilaachise Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴾١٩﴾

â€œWanti Isa fakkaatu tokkollee hin jiru. Inni Dhagahaa, Argaadhaâ€ (Suuratu Ash-Shuura 42:11)

Uumamtootaan wal fakkaachu irraa Rabbiin qulqulleessuun haqiqadhaan hanqinna irraa Isa qulqulleessudha. Sababni isaas, uumamni (makhluuqni) hirâ€™uudha. Guutuu kan taâ€™e hirâ€™uu kan taâ€™een wal fakkeessu hirâ€™uu isa taasisa.[\[4\]](#)

Kanaafu, namni â€œesubhaanallah (Rabbiin qulqullaâ€™e)â€œyommuu jedhu, Rabbiin hanqinna hundarrraa qulqulluu akka taâ€™e fi uumamtootaan akka wal hin fakkaanne yaadachu qaba.

â€œ**Yeroo galgaleefattanii fi yeroo bariisifattan Rabbiin qulqulleessaa**.â€• Kana jechuun Yaa namoota! Rabbiin qulqulleessaa. Kana jechuun yommuu galgaleefattan Isaaf salaataa. Kuni salaata maghriibaati fi Ishaaâ€™iti. Yommuu bariisifattanis Isaaf salaataa. Kuni salaata subii (fajriiti)[\[5\]](#)

â€œ**Samiiwwanii fi dachii keessatti faaruun hundi kan Isaati**.â€• Kana jechuun Rabbiin wanta samii torbanii fi dachii keessatti uume hundaaf Kan faarfamuudha.[\[6\]](#)

â€œ**Waaree boodaa fi yeroo waaretti seentanis [Isa qulqulleessaa]**.â€• Waaree booda Isa qulqulleessaa. Kuni salaata Asriiti. Yeroo waaretti seentanis Isa qulqulleessaa. Kuni salaata zuhriiti.[\[7\]](#)

Tasbih (qulqulleessun) as keessatti barbaadame salaata kan taâ€™eef waqtilee kanniinin waan wal qabsiiseefi. Waqtilee kanaan wal qabsiisuun wanti barbaadame salaata taâ€™uu agarsiisa. Salaata agarsiisuuf tasbih (qulqulleessutti) kan fayyadameef qulqulleessuun dirqamoota salaataa keessaa tokko waan taâ€™eefi[\[8\]](#) (Namni rukuâ€™a fi sujuuda buâ€™u Rabbiin qulqulleessu qaba. Yeroo rukuâ€™aa: â€œSubhaana-Rabbiyal aziim (Gooftaan kiyya guddaan qulqullaâ€™e)â€• fedha. Yeroo sujuuda immoo SubhaanaRabbiyal aâ€™alaa (Gooftaan kiyya olâ€™aanaan qulqullaâ€™e)â€• fedha.)

Naafiâ€™u ibn Al-Azraq akkana jechuun Abdullah ibn Abbaas gaafate: Kitaaba Rabbii keessatti waqtilee salaataa shanan ni argattaa?â€• Innis ni jedhe: â€œEeyen. â€œ**Yeroo galgaleefattaniiâ€•** salaata maghribaa, â€œ**yeroo bariisifattan Rabbiin qulqulleessaaâ€•** salaata subii (fajri). â€œ**Waaree boodaaâ€•** Asrii, â€œ**Yeroo waaretti seentanâ€•** Zuhrii. Itti dabalee ni jedhe:â€œ**salaata ishaaâ€™i booda**.â€• Suuratu An-Nuur 24:58[\[9\]](#) (Kana dhiyeessu kan barbaannef, namoonni jallattoota taâ€™an gariin â€œQurâ€™aana keessatti salaata shanan hin argannuâ€• jechuun namoota jallisuu carraaqu dandaâ€™u. Kanaafu, aayan tuni fi tan biroo ragaa isaan irratti taati.)

Aayah armaan oli keessatti qulqulleessu fi faarsu walitti hidhe. Sababni isaas, qulqulleessuun hanqinna hundarrraa Isa qulqulleessudha. Faarsun immoo amaloota gugguutu taâ€™an hundaan Isa ibsuudha.

Kitaabban wabii:

[\[1\]](#) Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/137, Tafsiir Xabarii-18/469[\[2\]](#) Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, Ibn Useymiin- 78-79[\[3\]](#) Tafsiir Xabarii-18/473, Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/138[\[4\]](#) Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, Ibn Useymiin- 88-89 [\[5\]](#) Tafsiir Xabarii-18/473 [\[6\]](#) Tafsiir Ibn Kasiir-6/87 [\[7\]](#) Tafsiir Xabarii-18/473 [\[8\]](#) Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, Ibn Useymiin- 89[\[9\]](#) Tafsiir Xabarii-18/474

Date Created

September 4, 2020

Author

admin